

ΘΕΜΑΤΑ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

§1.2 Συναρτήσεις

- 1) Τι ονομάζουμε πραγματική συνάρτηση με πεδίο ορισμού το A ; Πώς συμβολίζεται; (2018ΕΠ,2019) σελ. 15
ορσ.
- 2) Τι ονομάζουμε σύνολο τιμών $f(A)$, μιας συνάρτησης f ; σελ. 15
- 3) Τι ονομάζουμε γραφική παράσταση C_f , μιας συνάρτησης f ; σελ. 16
- 4) Πότε δύο συναρτήσεις f, g λέγονται ίσες; (2007, 2016) σελ. 23
- 5) Πώς ορίζεται η σύνθεση μιας συνάρτησης f με μια συνάρτηση g ; σελ. 25

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, με **Σωστό** ή **Λάθος**:

- A)** Κάθε κατακόρυφη ευθεία έχει το πολύ ένα κοινό σημείο με τη γραφική παράσταση μιας συνάρτησης f .
ΣΛ (2018) σελ. 17
- B)** Η γραφική παράσταση της συνάρτησης $-f$ είναι συμμετρική, ως προς τον άξονα $x'x$, της γραφικής παράστασης της f , γιατί αποτελείται από τα σημεία $M'(x, -f(x))$ που είναι συμμετρικά των $M(x, f(x))$, ως προς τον άξονα $x'x$. σελ. 18
- Γ)** Η γραφική παράσταση της $|f|$ αποτελείται από τα τμήματα της C_f που βρίσκονται πάνω από τον άξονα $x'x$ και από τα συμμετρικά, ως προς τον άξονα $x'x$, των τμημάτων της C_f που βρίσκονται κάτω από τον άξονα αυτόν. (2019ΕΠ) σελ. 18
- Δ)** Αν f, g είναι δύο συναρτήσεις με πεδίο ορισμού \mathbb{R} και ορίζονται οι συνθέσεις $f \circ g$ και $g \circ f$, τότε αυτές οι συνθέσεις είναι υποχρεωτικά ίσες. **ΣΛ (2004ΕΠ, 2010ΕΠ, 2015) σελ. 26**
- Ε)** Αν για δύο συναρτήσεις f, g ορίζονται οι $f \circ g$ και $g \circ f$, τότε είναι υποχρεωτικά $f \circ g \neq g \circ f$. **ΣΛ(2005ΕΠ) σελ. 26**
- Ζ)** Αν f, g είναι δύο συναρτήσεις με πεδία ορισμού A και B αντίστοιχα η $g \circ f$ ορίζεται αν $f(A) \cap B \neq \emptyset$ **ΣΛ (2017) σελ. 25**
- Η)** Αν για τις συναρτήσεις f, g, h , ορίζονται οι $h \circ (g \circ f)$ και $(h \circ g) \circ f$, τότε ισχύει $h \circ (g \circ f) = (h \circ g) \circ f$. σελ. 26
- Θ)** Αν οι συναρτήσεις f και g έχουν πεδίο ορισμού το $[0, 1]$ και σύνολο τιμών το $[2, 3]$, τότε ορίζεται η $f \circ g$ με πεδίο ορισμού το $[0, 1]$ και σύνολο τιμών το $[2, 3]$. **Λ (2018ΕΠ)**

§1.3 Μονότονες συναρτήσεις – αντίστροφη συνάρτηση

- 1) Πότε μια συνάρτηση f , λέγεται γνησίως αύξουσα σ' ένα διάστημα Δ του πεδίου ορισμού της; σελ. 31
- 2) Πότε μια συνάρτηση f , λέγεται γνησίως φθίνουσα σ' ένα διάστημα Δ του πεδίου ορισμού της; σελ. 31
- 3) Πότε λέμε ότι μια συνάρτηση f με πεδίο ορισμού A παρουσιάζει στο $x_0 \in A$ (ολικό) μέγιστο, το $f(x_0)$; (2010ΕΠ, 2014) σελ.32 ορσ
- 4) Πότε μια συνάρτηση $f: A \rightarrow \mathbb{R}$ λέγεται "1-1"; (2005ΕΠ, 2015ΕΠ) σελ.33 ορσ
- 5) Πότε μια συνάρτηση $f: A \rightarrow \mathbb{R}$ έχει αντίστροφη; (2019) σελ.35 (όταν είναι 1-1)
- 6) Πώς ορίζεται η αντίστροφη συνάρτηση της f ; (2019) σελ.35 (από την • μέχρι το τέλος της σελίδας)

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, με **Σωστό** ή **Λάθος**:

- A)** Μία συνάρτηση f λέγεται γνησίως αύξουσα σε ένα διάστημα Δ του πεδίου ορισμού της, αν υπάρχουν $x_1, x_2 \in \Delta$ με $x_1 < x_2$, ώστε $f(x_1) < f(x_2)$. **ΣΛ(2017ΕΠ) σελ.31**
- B)** Μία συνάρτηση f με πεδίο ορισμού A λέμε ότι παρουσιάζει (ολικό) ελάχιστο στο $x_0 \in A$, όταν $f(x) \geq f(x_0)$ για κάθε $x \in A$ **ΣΛ(2009) σελ.32**
- Γ)** Η συνάρτηση $f(x) = \eta \mu x$ με $x \in \mathbb{R}$ έχει μία μόνο θέση ολικού μεγίστου. **ΣΛ(2018) σελ.33**

Δ) Κάθε συνάρτηση, που είναι 1-1 στο πεδίο ορισμού της, είναι γνησίως μονότονη. **ΣΛ (2002) σελ.34-35**

Ε) Θεωρήστε τον παρακάτω ισχυρισμό:

«Κάθε συνάρτηση $f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$ που είναι “1-1” είναι και γνησίως μονότονη.»

α. Να χαρακτηρίσετε τον παραπάνω ισχυρισμό, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα Α, αν είναι αληθής, ή το γράμμα Ψ, αν είναι ψευδής.

β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας στο ερώτημα **α.** **(2018) σελ.34-35**

Ζ) Υπάρχουν συναρτήσεις που είναι 1-1, αλλά δεν είναι γνησίως μονότονες **ΣΛ(2008) σελ.34-35**

Η) Μία συνάρτηση $f: A \rightarrow \mathbf{IR}$ είναι συνάρτηση 1 - 1, αν και μόνο αν για οποιαδήποτε $x_1, x_2 \in A$ ισχύει η συνεπαγωγή: $\text{αν } x_1 = x_2, \text{ τότε } f(x_1) = f(x_2)$ **ΣΛ (2003ΕΠ) σελ.34**

Θ) Μια συνάρτηση $f: A \rightarrow \mathbf{IR}$ λέγεται συνάρτηση 1-1, όταν για οποιαδήποτε $x_1, x_2 \in A$ ισχύει η συνεπαγωγή: $\text{αν } x_1 \neq x_2, \text{ τότε } f(x_1) \neq f(x_2)$ **ΣΛ(2011)**

Ι) Μια συνάρτηση $f: A \rightarrow \mathbf{IR}$ είναι 1-1, αν και μόνο αν για κάθε στοιχείο y του συνόλου τιμών της η εξίσωση $f(x)=y$ έχει ακριβώς μία λύση ως προς x . **ΣΛ (2006ΕΠ, 2012, 2016 !) σελ.34**

Κ) Η συνάρτηση f είναι 1-1, αν και μόνο αν κάθε οριζόντια ευθεία τέμνει τη γραφική παράσταση της f το πολύ σε ένα σημείο. **ΣΛ(2009ΕΠ, 2018ΕΠ) σελ.34**

Λ) Αν μια συνάρτηση $f: A \rightarrow \mathbf{IR}$ είναι 1-1, τότε για την αντίστροφη συνάρτηση f^{-1} ισχύει:

$$f^{-1}(f(x)) = x, x \in A \text{ και } f(f^{-1}(y)) = y, y \in f(A) \quad \mathbf{\Sigma\Lambda(2008\text{ΕΠ}) \text{ σελ.36}}$$

Μ) Οι γραφικές παραστάσεις C και C' των συναρτήσεων f και f^{-1} είναι συμμετρικές ως προς την ευθεία $y = x$ που διχοτομεί τις γωνίες xOy και $x'Oy'$. **ΣΛ (2004ΕΠ, 2011, 2018) σελ.36 – 37**

Ν) Αν η f έχει αντίστροφη συνάρτηση f^{-1} και η γραφική παράσταση της f έχει κοινό σημείο A με την ευθεία $y = x$, τότε το σημείο A ανήκει και στη γραφική παράσταση της f^{-1} . **ΣΛ (2005) σελ.36 – 37**

Ξ) Αν ένα σημείο $M(\alpha, \beta)$ ανήκει στη γραφική παράσταση μιας αντιστρέψιμης συνάρτησης f , τότε το σημείο $M'(\beta, \alpha)$ ανήκει στη γραφική παράσταση C' της f^{-1} . **ΣΛ (2017ΕΠ) σελ.36 – 37**

§1.4 Όριο συνάρτησης στο $x_0 \in \mathbf{IR}$

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, με **Σωστό** ή **Λάθος**:

Α) Έστω μια συνάρτηση ορισμένη σ' ένα σύνολο της μορφής $(\alpha, x_0) \cup (x_0, \beta)$ και k ένας πραγματικός αριθμός. Τότε ισχύει η ισοδυναμία: $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = k \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow x_0} (f(x) - k) = 0$ **ΣΛ(2008) σελ.43**

Β) Έστω μια συνάρτηση ορισμένη σ' ένα σύνολο της μορφής $(\alpha, x_0) \cup (x_0, \beta)$ και ℓ ένας πραγματικός αριθμός. Τότε ισχύει η ισοδυναμία: $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = \ell \Leftrightarrow \lim_{h \rightarrow 0} (f(x_0 + h) - \ell) = 0$ **σελ.43**

Γ) $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = \ell$ αν και μόνο αν $\lim_{x \rightarrow x_0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow x_0^-} f(x) = \ell$ **ΣΛ (2004) σελ.44**

Δ) Ισχύουν ότι $\lim_{x \rightarrow x_0} x = x_0$ και $\lim_{x \rightarrow x_0} c = c$ **σελ.45**

§1.5 Ιδιότητες των ορίων

1) Να αποδείξετε ότι για μια πολυωνυμική συνάρτηση $P(x) = \alpha_n x^n + \alpha_{n-1} x^{n-1} + \dots + \alpha_1 x + \alpha_0$ και $x_0 \in \mathbb{R}$ ισχύει ότι $\lim_{x \rightarrow x_0} P(x) = P(x_0)$ **σελ. 49**

2) Να αποδείξετε ότι για μια ρητή συνάρτηση $f(x) = \frac{P(x)}{Q(x)}$, όπου $P(x), Q(x)$ πολυώνυμα του x , και $x_0 \in \mathbb{R}$ με

$Q(x_0) \neq 0$, ισχύει ότι $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{P(x)}{Q(x)} = \frac{P(x_0)}{Q(x_0)}$ **σελ. 49**

3) Να διατυπώσετε το κριτήριο παρεμβολής. (2016ΕΠ) **σελ.51**

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, με **Σωστό** ή **Λάθος**:

A) Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) > 0$ τότε $f(x) > 0$ κοντά στο x_0 . **ΣΛ (2002, 2006, 2019ΕΠ) σελ.47**

B) Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) < 0$, τότε $f(x) < 0$ κοντά στο x_0 **ΣΛ (2010, 2013) σελ.47**

Γ) Αν υπάρχει το όριο της f στο x_0 , τότε $\lim_{x \rightarrow x_0} \sqrt[k]{f(x)} = \sqrt[k]{\lim_{x \rightarrow x_0} f(x)}$, εφόσον $f(x) \geq 0$ κοντά στο x_0 , με $k \in \mathbb{N}$ και $k \geq 2$. **ΣΛ(2004ΕΠ) σελ.48**

Δ) Αν υπάρχει το $\lim_{x \rightarrow x_0} (f(x) + g(x))$, τότε κατ' ανάγκη υπάρχουν τα $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x)$ και $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x)$. **ΣΛ (2005) σελ.48**

Ε) Αν οι συναρτήσεις f, g έχουν όριο στο x_0 και ισχύει $f(x) \leq g(x)$ κοντά στο x_0 , τότε $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) \leq \lim_{x \rightarrow x_0} g(x)$

ΣΛ(2015ΕΠ, 2016) σελ. 48

Ζ) Αν υπάρχει το όριο της συνάρτησης f στο x_0 και $\lim_{x \rightarrow x_0} |f(x)| = 0$, τότε $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = 0$ **ΣΛ (2002)**

σελ.48

Η) Ισχύει ότι: $|\eta \mu x| \leq |x|$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$ **ΣΛ(2013) σελ.52**

Θ) Ισχύουν οι: $\lim_{x \rightarrow x_0} \eta \mu x = \eta \mu x_0$ και $\lim_{x \rightarrow x_0} \sigma \nu \nu x = \sigma \nu \nu x_0$ **ΣΛ σελ.53**

Ι) Ισχύει ότι: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sigma \nu \nu x - 1}{x} = 1$ **ΣΛ(2009, 2013, 2016ΕΠ) σελ.53**

Κ) Ισχύει ότι: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \sigma \nu \nu x}{x} = 0$ **ΣΛ(2018) σελ.53**

Λ) Ισχύει ότι: $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\eta \mu x}{x} = 1$ **ΣΛ(2011) σελ.53**

§1.6 Μη πεπερασμένο όριο στο $x_0 \in \mathbb{R}$

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, με **Σωστό** ή **Λάθος**:

A) Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = 0$ και $f(x) > 0$ κοντά στο x_0 , τότε $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{1}{f(x)} = +\infty$. **ΣΛ (2005) σελ. 60**

B) Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = 0$ και $f(x) < 0$ κοντά στο x_0 τότε $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{1}{f(x)} = +\infty$ **ΣΛ(2009ΕΠ) σελ. 60**

Γ) Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = +\infty$ ή $-\infty$, τότε $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{1}{f(x)} = 0$ ΣΛ(2010ΕΠ, 2014) σελ. 60

Δ) Αν είναι $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = +\infty$, τότε $f(x) < 0$ κοντά στο x_0 ΣΛ(2012) σελ. 60

Ε) Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = 0$ και $f(x) > 0$ κοντά στο x_0 , τότε $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{1}{f(x)} = +\infty$. ΣΛ(2015) σελ. 60

Ζ) Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = -\infty$ τότε $f(x) > 0$ κοντά στο x_0 . ΣΛ(2015) σελ. 60

Η) Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = +\infty$ ή $-\infty$, τότε $\lim_{x \rightarrow x_0} |f(x)| = +\infty$ ΣΛ σελ. 60

Θ) Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = +\infty$, τότε $\lim_{x \rightarrow x_0} \sqrt[k]{f(x)} = +\infty$ με $k \geq 2$ φυσικό αριθμό. ΣΛ σελ. 60

Ι) Ισχύει ότι $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1}{x^{2\nu}} = +\infty$ ΣΛ σελ. 60

Κ) Ισχύει ότι $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1}{x^{2\nu+1}} = +\infty$ ΣΛ σελ. 61

Λ) Για κάθε ζεύγος συναρτήσεων $f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$ και $g: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = 0$ και $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = +\infty$, τότε

$\lim_{x \rightarrow x_0} [f(x) \cdot g(x)] = 0$ ΣΛ (2017) σελ. 61 (Θεωρ. 2ο)

Μ) Θεωρήστε τον παρακάτω ισχυρισμό:

«Για κάθε ζεύγος πραγματικών συναρτήσεων $f, g: (0, +\infty) \rightarrow \mathbf{R}$, αν ισχύει $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = +\infty$ και

$\lim_{x \rightarrow 0} g(x) = -\infty$, τότε $\lim_{x \rightarrow 0} [f(x) + g(x)] = 0$ ».

α) Να χαρακτηρίσετε τον ισχυρισμό, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα Α, αν είναι αληθής, ή το γράμμα Β, αν είναι ψευδής. Β

β) Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας στο ερώτημα α. ΣΛ (2018ΕΠ) σελ. 62

§1.7 Όρια συνάρτησης στο άπειρο

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, με Σωστό ή Λάθος:

Α) Ισχύει ότι $\lim_{x \rightarrow +\infty} x^\nu = +\infty$, $\nu \in \mathbf{IN}^*$ ΣΛ σελ. 65

Β) Ισχύει ότι $\lim_{x \rightarrow -\infty} x^\nu = +\infty$, $\nu \in \mathbf{IN}^*$ ΣΛ σελ. 65

Γ) Ισχύει ότι $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{x^\nu} = 0$, και $\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{1}{x^\nu} = 0$, $\nu \in \mathbf{IN}^*$ ΣΛ σελ. 65

Δ) Για μια πολυωνυμική συνάρτηση $P(x) = \alpha_\nu x^\nu + \alpha_{\nu-1} x^{\nu-1} + \dots + \alpha_1 x + \alpha_0$ με $\alpha_\nu \neq 0$ ισχύει ότι:

$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} P(x) = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} (\alpha_\nu x^\nu)$ ΣΛ σελ. 66

Ε) Για μια ρητή συνάρτηση $f(x) = \frac{\alpha_\nu x^\nu + \alpha_{\nu-1} x^{\nu-1} + \dots + \alpha_1 x + \alpha_0}{\beta_\kappa x^\kappa + \beta_{\kappa-1} x^{\kappa-1} + \dots + \beta_1 x + \beta_0}$, με $\alpha_\nu \neq 0$, $\beta_\kappa \neq 0$ ισχύει ότι:

$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \left(\frac{\alpha_\nu x^\nu}{\beta_\kappa x^\kappa} \right)$ ΣΛ σελ. 67

- Z)** Αν $a > 1$ τότε $\lim_{x \rightarrow -\infty} a^x = 0$ **ΣΛ(2007) σελ. 67**
- H)** Αν $a > 1$ τότε $\lim_{x \rightarrow +\infty} a^x = 0$ **ΣΛ σελ. 67**
- Θ)** Αν $0 < a < 1$ τότε $\lim_{x \rightarrow +\infty} a^x = 0$ **ΣΛ σελ. 67**
- I)** Αν $0 < a < 1$ τότε $\lim_{x \rightarrow -\infty} a^x = +\infty$ **ΣΛ (2017) σελ. 67**
- K)** Αν $a > 1$ τότε $\lim_{x \rightarrow +\infty} \log_a x = +\infty$ **ΣΛ σελ. 67**
- Λ)** Αν $a > 1$ τότε $\lim_{x \rightarrow 0^+} \log_a x = +\infty$ **ΣΛ σελ. 67**
- M)** Αν $0 < a < 1$ τότε $\lim_{x \rightarrow +\infty} \log_a x = -\infty$ **ΣΛ σελ. 67**
- N)** Αν $0 < a < 1$ τότε $\lim_{x \rightarrow 0^+} \log_a x = +\infty$ **ΣΛ σελ. 67**

§1.8 Συνέχεια συνάρτησης

- 1) Έστω μια συνάρτηση f και x_0 ένα σημείο του πεδίου ορισμού της. Πότε θα λέμε ότι η f είναι συνεχής στο x_0 ; **(2009ΕΠ, 2015) σελ. 70**
- 2) Πότε μία συνάρτηση f δεν είναι συνεχής σε ένα σημείο x_0 του πεδίου ορισμού της; **σελ. 70**
- 3) Να ορίσετε πότε λέμε ότι μια συνάρτηση f είναι συνεχής σε ένα ανοικτό διάστημα (a, β) και πότε σε ένα κλειστό διάστημα $[a, \beta]$. **(2004ΕΠ) σελ. 73**
- 4) Πότε μια συνάρτηση f λέμε ότι είναι συνεχής σε ένα κλειστό διάστημα $[a, \beta]$; **(2008ΕΠ, 2012, 2017) σελ. 73**
- 5) Να διατυπώσετε το Θεώρημα Bolzano **σελ. 74**
- 6) Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στη φράση η οποία συμπληρώνει σωστά την ημιτελή πρόταση:
 Για κάθε συνεχή συνάρτηση $f : [a, \beta] \rightarrow \mathbf{R}$, αν ισχύει $f(a) \cdot f(\beta) > 0$, τότε
 α) η εξίσωση $f(x) = 0$ δεν έχει λύση στο (a, β) .
 β) η εξίσωση $f(x) = 0$ έχει ακριβώς μία λύση στο (a, β) .
 γ) η εξίσωση $f(x) = 0$ έχει τουλάχιστον δύο λύσεις στο (a, β) .
 δ) δεν μπορούμε να έχουμε συμπέρασμα για το πλήθος των λύσεων της εξίσωσης $f(x) = 0$ στο (a, β) .
(2017ΕΠ) σελ. 74
- 7) Έστω μια συνάρτηση f , η οποία είναι ορισμένη σε ένα κλειστό διάστημα $[a, \beta]$. Αν
 • η f είναι συνεχής στο $[a, \beta]$ και
 • $f(a) \neq f(\beta)$
 δείξτε ότι για κάθε αριθμό η μεταξύ των $f(a)$ και $f(\beta)$ υπάρχει ένας, τουλάχιστον $x_0 \in (a, \beta)$ τέτοιος, ώστε $f(x_0) = \eta$. **(2005, 2015) σελ. 76**

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, με **Σωστό** ή **Λάθος**:

- A)** Για κάθε συνάρτηση $f: A \rightarrow \mathbf{R}$, όταν υπάρχει το όριο της f καθώς το x τείνει στο $x_0 \in A$, τότε αυτό το όριο ισούται με την τιμή της f στο x_0 . **ΣΛ(2019) (+αιτιολόγηση παραδ. 2° σελ. 71)**

B) Κάθε πολυωνυμική και κάθε ρητή συνάρτηση είναι συνεχής **ΣΛ σελ. 71**

Γ) Οι συναρτήσεις $f(x) = a^x$ και $g(x) = \log_a x$, με $0 < a \neq 1$, είναι συνεχείς **ΣΛ σελ. 71**

Δ) Αν η συνάρτηση f είναι συνεχής στο x_0 και η συνάρτηση g είναι συνεχής στο x_0 , τότε η σύνθεσή τους $g \circ f$ είναι συνεχής στο x_0 . **ΣΛ(2007) σελ. 72**

Ε) Αν η f είναι συνεχής στο $[\alpha, \beta]$ με $f(\alpha) < 0$ και υπάρχει $\xi \in (\alpha, \beta)$ ώστε $f(\xi) = 0$, τότε κατ' ανάγκη $f(\beta) > 0$
ΣΛ (2005) σελ. 74 Α

Ζ) Για κάθε συνεχή συνάρτηση $f : [\alpha, \beta] \rightarrow \mathbf{R}$, η οποία είναι παραγωγίσιμη στο (α, β) , αν $f(\alpha) = f(\beta)$, τότε υπάρχει ακριβώς ένα $\xi \in (\alpha, \beta)$ τέτοιο ώστε $f'(\xi) = 0$. **ΣΛ (2017ΕΠ) σελ. 74 Α**

Η) Μια συνεχής συνάρτηση f διατηρεί πρόσημο σε καθένα από τα διαστήματα στα οποία οι διαδοχικές ρίζες της f χωρίζουν το πεδίο ορισμού της. **ΣΛ(2008ΕΠ, 2013) σελ. 74**

Θ) Μια πολυωνυμική συνάρτηση $f : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$ διατηρεί πρόσημο σε καθένα από τα διαστήματα στα οποία οι διαδοχικές ρίζες της f χωρίζουν το πεδίο ορισμού της. **ΣΛ(2019ΕΠ) σελ. 74**

Ι) Αν μια συνάρτηση f είναι συνεχής σε ένα διάστημα Δ και δε μηδενίζεται σ' αυτό, τότε αυτή ή είναι θετική για κάθε $x \in \Delta$ ή είναι αρνητική για κάθε $x \in \Delta$, δηλαδή διατηρεί πρόσημο στο διάστημα Δ .
(2005) σελ. 74

Κ) Η εικόνα $f(\Delta)$ ενός διαστήματος Δ μέσω μιας συνεχούς και μη σταθερής συνάρτησης f είναι διάστημα.
ΣΛ (2006, 2017) σελ. 76

Λ) Η εικόνα $f(\Delta)$ ενός διαστήματος Δ μέσω μιας συνεχούς συνάρτησης f είναι διάστημα.
ΣΛ(2007ΕΠ) σελ. 76 Α

Μ) Αν η f είναι συνεχής στο $[\alpha, \beta]$, τότε η f παίρνει στο $[\alpha, \beta]$ μια μέγιστη τιμή M και μια ελάχιστη τιμή m .
ΣΛ(2016) σελ. 77

Ν) Αν η συνάρτηση f είναι ορισμένη στο $[\alpha, \beta]$ και συνεχής στο (α, β) , τότε η f παίρνει πάντοτε στο $[\alpha, \beta]$ μία μέγιστη τιμή. **ΣΛ (2002) σελ. 77**

Ξ) Το σύνολο τιμών μιας συνεχούς συνάρτησης f με πεδίο ορισμού $[\alpha, \beta]$, είναι το διάστημα $[m, M]$, όπου m είναι η ελάχιστη τιμή και M η μέγιστη τιμή της. **ΣΛ σελ. 77**

Ο) Αν μια συνάρτηση f είναι γνησίως αύξουσα και συνεχής σε ένα ανοικτό διάστημα (α, β) , τότε το σύνολο τιμών της στο διάστημα αυτό είναι το διάστημα (A, B) όπου $A = \lim_{x \rightarrow \alpha^+} f(x)$ και $B = \lim_{x \rightarrow \beta^-} f(x)$.

ΣΛ(2007ΕΠ) σελ. 78

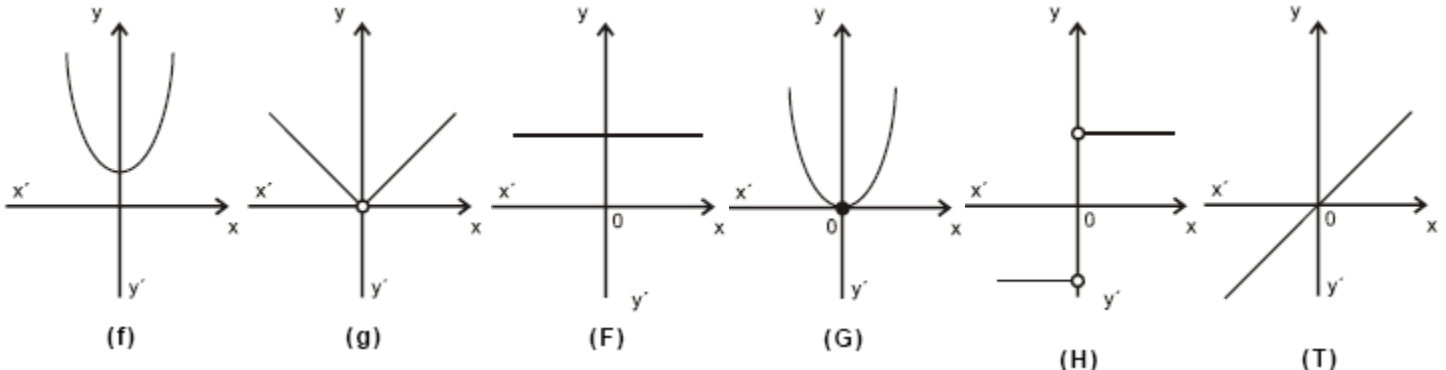
Π) Αν μια συνάρτηση f είναι γνησίως φθίνουσα και συνεχής σε ένα ανοικτό διάστημα (α, β) , τότε το σύνολο τιμών της στο διάστημα αυτό είναι το διάστημα (A, B) , όπου $A = \lim_{x \rightarrow \alpha^+} f(x)$ και $B = \lim_{x \rightarrow \beta^-} f(x)$.

ΣΛ (2010) σελ. 78

§ 2.1 Η έννοια της παραγώγου

§ 2.2 Παραγωγίσιμες συναρτήσεις – παράγωγος συνάρτηση

- 1) Πότε μια συνάρτηση f λέμε ότι είναι παραγωγίσιμη σε ένα σημείο x_0 του πεδίου ορισμού της; (2004, 2009) σ. 95
- 2) Να αποδείξετε ότι, αν μία συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη σ' ένα σημείο x_0 , τότε είναι και συνεχής στο σημείο αυτό. (2003 ,2007ΕΠ, 2018) σ. 99
- 3) Πότε λέμε ότι μια συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη σε ένα κλειστό διάστημα $[α,β]$ του πεδίου ορισμού της; (2010ΕΠ, 2013) σ. 104
- 4) Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση $f(x) = x$,είναι παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} και ισχύει ότι $f'(x) = 1$ σ. 105
- 5) Έστω η συνάρτηση f με $f(x) = x^ν$, $\nu \in \mathbb{N} - \{0,1\}$. Να αποδείξετε ότι η f είναι παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} και ισχύει: $f'(x) = \nu x^{\nu-1}$ σ. 106
- 6) Έστω η συνάρτηση f με $f(x) = \sqrt{x}$. Να αποδείξετε ότι η f είναι παραγωγίσιμη στο $(0,+\infty)$ και ισχύει:
 $f'(x) = \frac{1}{2\sqrt{x}}$. (2005ΕΠ, 2009ΕΠ) σ. 106
- 7) Δίνονται οι γραφικές παραστάσεις των συναρτήσεων f, g, F, G, H, T .

Να γράψετε στο τετράδιο σας ποια από τις συναρτήσεις F, G, H, T μπορεί να είναι η παράγωγος της συνάρτησης f και ποια της g . (2018ΕΠ) **f-T ,g-H**

- 8) Έστω η συνάρτηση $f(x) = \eta\mu x$. Να δείξετε ότι η f είναι παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} και ισχύει $f'(x) = \sigma\upsilon\eta x$. (2002 ,2010ΕΠ) σ. 106 – 107 **ΕΚΤΟΣ ΥΛΗΣ**
- 9) Να αποδείξετε ότι: $(\sigma\upsilon\eta x)' = -\eta\mu x$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$. (2006ΕΠ) σ. 107 **ΕΚΤΟΣ ΥΛΗΣ**

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, με **Σωστό** ή **Λάθος**:

A) Αν μια συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη σε ένα σημείο x_0 του πεδίου ορισμού της, τότε

$$f'(x_0) = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x_0 + h) - f(x_0)}{x - x_0} \quad \text{ΣΛ} \quad \text{σ. 95}$$

B) Η στιγμιαία ταχύτητα ενός κινητού ,τη χρονική στιγμή t_0 , είναι η παράγωγος της συνάρτησης θέσης $x=S(t)$ τη χρονική στιγμή t_0 . Δηλαδή $v(t_0) = S'(t_0)$ ΣΛ σ. 96

Γ) Η εξίσωση της εφαπτομένης της γραφικής παράστασης μιας συνάρτησης f σε ένα σημείο της $A(x_0, f(x_0))$ είναι η $y - f(x_0) = f'(x_0)(x - x_0)$ ΣΛ σ. 96

Δ) Αν μία συνάρτηση f είναι συνεχής σ' ένα σημείο x_0 του πεδίου ορισμού της, τότε είναι και παραγωγίσιμη στο σημείο αυτό. ΣΛ (2004ΕΠ, 2009ΕΠ, 2017) σ. 99
Δώστε σχετικό παράδειγμα που δικαιολογεί την απάντησή σας.

Ε) Αν μια συνάρτηση f δεν είναι συνεχής στο x_0 , τότε η f δεν είναι παραγωγίσιμη στο x_0 . ΣΛ(2016ΕΠ) σ.100

Ζ) Για κάθε $x \in \mathbb{R}$ ισχύει ότι $(\sin x)' = \eta\mu x$. ΣΛ(2010, 2015) σ. 107

§ 2.3 Κανόνες παραγωγίσιμης § 2.4 Ρυθμός μεταβολής

1) Να αποδείξετε ότι αν δύο συναρτήσεις f, g είναι παραγωγίσιμες σε σημείο x_0 , τότε η συνάρτηση $f+g$ είναι παραγωγίσιμη στο x_0 και ισχύει $(f+g)'(x_0) = f'(x_0) + g'(x_0)$ σ. 111

2) Να αποδείξετε ότι αν δύο συναρτήσεις f, g είναι παραγωγίσιμες σε σημείο x_0 , τότε η συνάρτηση $f \cdot g$ είναι παραγωγίσιμη στο x_0 και ισχύει $(f \cdot g)'(x_0) = f'(x_0) \cdot g(x_0) + f(x_0) \cdot g'(x_0)$ σ. 112

3) Να αποδείξετε ότι $(x^\alpha)' = \alpha x^{\alpha-1}$, για $x > 0$ και $\alpha \in \mathbb{R} - \mathbb{Z}$ σ. 116

4) Να αποδείξετε ότι $(a^x)' = a^x \cdot \ln a$, για $a > 0$, και $x \in \mathbb{R}$ σ. 116

5) Να αποδειχθεί ότι η συνάρτηση $f(x) = \ln|x|$, $x \in \mathbb{R}^*$ είναι παραγωγίσιμη στο \mathbb{R}^* και ισχύει:

$$(\ln|x|)' = \frac{1}{x} \quad (2008ΕΠ) \quad \sigma. 117$$

6) Να δώσετε τον ορισμό του ρυθμού μεταβολής του y ως προς το x στο σημείο x_0 σ. 123

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, με **Σωστό** ή **Λάθος**:

Α) Αν οι συναρτήσεις f, g είναι παραγωγίσιμες στο x_0 , τότε η συνάρτηση $f \cdot g$ είναι παραγωγίσιμη στο x_0 και ισχύει: $(f \cdot g)'(x_0) = f'(x_0) g'(x_0)$ ΣΛ (2004) σ. 112

Β) Αν f παραγωγίσιμη σε ένα διάστημα Δ και $c \in \mathbb{R}$, τότε $(cf(x))' = cf'(x)$ ΣΛ σ. 113

Γ) Ισχύει ότι $(x^{-n})' = -nx^{-n-1}$, για $x \neq 0$ και $n \in \mathbb{N}^*$ ΣΛ σ. 113

Δ) Αν οι συναρτήσεις f, g είναι παραγωγίσιμες στο x_0 και $g(x_0) \neq 0$, τότε η συνάρτηση $\frac{f}{g}$ είναι

παραγωγίσιμη στο x_0 και ισχύει: $\left(\frac{f}{g}\right)'(x_0) = \frac{f(x_0)g'(x_0) - f'(x_0)g(x_0)}{[g(x_0)]^2}$ ΣΛ(2006ΕΠ) σ. 113

Ε) Έστω η συνάρτηση $f(x) = \epsilon\phi x$. Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}_1 = \mathbb{R} - \{x/ \sin x = 0\}$ και ισχύει

$$f'(x) = -\frac{1}{\sin^2 x} \quad \text{\textbf{\Sigma\Lambda(2009\text{E\Pi}, 2011) \ \sigma.114}}$$

$$\text{\textbf{Z) }} (\sigma\phi x)' = \frac{1}{\eta\mu^2 x}, \quad x \in \mathbb{R} - \{x | \eta\mu x = 0\} \quad \text{\textbf{\Sigma\Lambda(2012) \ \sigma. 114}}$$

H) Αν η συνάρτηση g είναι παραγωγίσιμη στο σημείο x_0 και η f είναι παραγωγίσιμη στο $g(x_0)$, τότε η συνάρτηση $f \circ g$ είναι παραγωγίσιμη στο x_0 και ισχύει ότι $(f \circ g)'(x_0) = f'(g(x_0)) \cdot g'(x_0)$ **\Sigma\Lambda \ \sigma. 116**

\Theta) Ισχύει ο τύπος $(3^x)' = x \cdot 3^{x-1}$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$. **\Sigma\Lambda(2006) \ \sigma. 116**

I) Αν $f(x) = a^x$, $a > 0$, τότε ισχύει $(a^x)' = x \cdot a^{x-1}$ **\Sigma\Lambda(2010\text{E\Pi}) \ \sigma. 116**

K) Αν $f(x) = \ln|x|$, $x \in \mathbb{R}^*$, τότε $f'(x) = \frac{1}{x}$ για κάθε $x \neq 0$ **\Sigma\Lambda(2006\text{E\Pi}, 2016\text{E\Pi}) \ \sigma. 117**

\Lambda) Η επιτάχυνση $a(t_0)$ ενός κινητού τη χρονική στιγμή t_0 , είναι η δεύτερη παράγωγος του διαστήματος S **\Sigma\Lambda \ \sigma. 123**

\S 2.5 Το Θεώρημα Μέσης Τιμής \S 2.6 Συνέπειες του Θεωρήματος Μέσης Τιμής \S 2.7 Τοπικά ακρότατα συνάρτησης

1) Να διατυπώσετε το Θεώρημα Rolle **\sigma. 128**

2) Τι σημαίνει γεωμετρικά το θεώρημα Rolle του Διαφορικού Λογισμού; **(2007\text{E\Pi}) \ \sigma.128**

3) Να διατυπώσετε το Θεώρημα Μέσης Τιμής του Διαφορικού Λογισμού (\Theta.M.T.) **(2013, 2016) \ \sigma.128**

4) Τι σημαίνει γεωμετρικά το Θεώρημα Μέσης Τιμής του Διαφορικού Λογισμού; **(2003, 2008, 2016) \ \sigma.129**

5) Να διατυπώσετε το θεώρημα μέσης τιμής του διαφορικού λογισμού και να το ερμηνεύσετε γεωμετρικά. **(2019\text{E\Pi}) \ \sigma.128 – 129**

6) Έστω μία συνάρτηση f ορισμένη σε ένα διάστημα Δ . Αν η f είναι συνεχής στο Δ και για κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ ισχύει $f'(x) = 0$, να αποδείξετε ότι η f είναι σταθερή σε όλο το διάστημα Δ . **(2004\text{E\Pi}, 2009, 2014) \ \sigma.133**

7) Έστω δύο συναρτήσεις f, g ορισμένες σε ένα διάστημα Δ . Αν οι f, g είναι συνεχείς στο Δ και $f'(x) = g'(x)$ για κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , να αποδείξετε ότι υπάρχει σταθερά c τέτοια, ώστε για κάθε $x \in \Delta$ να ισχύει: $f(x) = g(x) + c$ **\sigma. 133**

8) Έστω μια συνάρτηση f , η οποία είναι συνεχής σε ένα διάστημα Δ .

Να αποδείξετε ότι:

• Αν $f'(x) > 0$ σε κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε η f είναι γνησίως αύξουσα σε όλο το Δ . **(2006, 2017)**

• Αν $f'(x) < 0$ σε κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε η f είναι γνησίως φθίνουσα σε όλο το Δ . **(2006)**

\sigma.135

9) Έστω μια συνάρτηση f η οποία είναι συνεχής σε ένα διάστημα Δ . Αν $f'(x) > 0$ σε κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε να αποδείξετε ότι η f είναι γνησίως αύξουσα σε όλο το Δ **(2012, 2019) \ \sigma.135**

10) Έστω συνάρτηση f με πεδίο ορισμού A . Πότε λέμε ότι η f παρουσιάζει στο $x_0 \in A$ τοπικό μέγιστο; **(2012) \ \sigma.140**

11) Έστω μια συνάρτηση f με πεδίο ορισμού A . Πότε λέμε ότι η f παρουσιάζει στο $x_0 \in A$ τοπικό ελάχιστο; (2015) σ.141

12) Έστω μια συνάρτηση f ορισμένη σ' ένα διάστημα Δ και x_0 ένα εσωτερικό σημείο του Δ . Αν η f παρουσιάζει τοπικό ακρότατο στο x_0 και είναι παραγωγίσιμη στο σημείο αυτό, να αποδείξετε ότι $f'(x_0)=0$ (2004, 2011, 2016ΕΠ, 2017ΕΠ) σ.142

13) Να διατυπώσετε το θεώρημα του Fermat που αφορά τα τοπικά ακρότατα μιας συνάρτησης. (2019) σ.142

14) Έστω μια συνάρτηση f παραγωγίσιμη σε ένα διάστημα (α, β) , με εξαίρεση ίσως ένα σημείο του x_0 , στο οποίο όμως η f είναι συνεχής. Αν $f'(x) > 0$ στο (α, x_0) και $f'(x) < 0$ στο (x_0, β) , τότε να αποδείξετε ότι το $f(x_0)$ είναι τοπικό μέγιστο της f . (2016, 2019ΕΠ) σ.144

15) Έστω f μια συνάρτηση παραγωγίσιμη σε ένα διάστημα (α, β) , με εξαίρεση ίσως ένα σημείο του x_0 , στο οποίο όμως η f είναι συνεχής. Αν η $f'(x)$ διατηρεί πρόσημο στο $(\alpha, x_0) \cup (x_0, \beta)$, να αποδείξετε ότι το $f(x_0)$ δεν είναι τοπικό ακρότατο και ότι η f είναι γνησίως μονότονη στο (α, β) . (2018ΕΠ) σ.144

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, με **Σωστό** ή **Λάθος**:

A) Αν μια συνάρτηση f είναι συνεχής σε διάστημα $[\alpha, \beta]$ και παραγωγίσιμη στο (α, β) , με $f(\alpha)=f(\beta)$ τότε υπάρχει $\xi \in (\alpha, \beta)$, ώστε η εφαπτόμενη της C_f στο σημείο $M(\xi, f(\xi))$ να είναι παράλληλη στον $x'x$ ΣΛ σ.128

B) Έστω δύο συναρτήσεις f, g ορισμένες σε ένα διάστημα Δ . Αν οι f, g είναι συνεχείς στο Δ και $f'(x) = g'(x)$ για κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε ισχύει $f(x) = g(x)$ για κάθε $x \in \Delta$. ΣΛ(2007ΕΠ) σ.133

Γ) Κάθε συνάρτηση f , για την οποία ισχύει $f'(x)=0$ για κάθε $x \in (\alpha, x_0) \cup (x_0, \beta)$, είναι σταθερή στο $(\alpha, x_0) \cup (x_0, \beta)$. ΣΛ(2016) σ.134

Δ) Για κάθε συνάρτηση f , η οποία είναι παραγωγίσιμη στο $A=(-\infty, 0) \cup (0, +\infty)$ με $f'(x)=0$ για κάθε $x \in A$, ισχύει ότι η f είναι σταθερή στο A . ΣΛ(2019) (+αιτιολόγηση ΣΧΟΛΙΟ) σ.134

Ε) Έστω μια συνάρτηση f , η οποία είναι συνεχής σε ένα διάστημα Δ . Αν $f'(x) > 0$ σε κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε η f είναι γνησίως φθίνουσα σε όλο το Δ . ΣΛ (2004) σ.135

Ζ) Έστω μια συνάρτηση f η οποία είναι συνεχής σε ένα διάστημα Δ . Αν $f'(x) > 0$ σε κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε η f είναι γνησίως αύξουσα σε όλο το Δ . ΣΛ σ. 135

Ισχύει το αντίστροφο του ισχυρισμού; Δώστε σχετικό παράδειγμα σ. 136

H) Έστω f μια συνάρτηση συνεχής σε ένα διάστημα Δ και παραγωγίσιμη σε κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ . Αν η συνάρτηση f είναι γνησίως αύξουσα στο Δ τότε $f'(x) > 0$ σε κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ . ΣΛ(2007) σ. 136

Θ) Για κάθε παραγωγίσιμη συνάρτηση f σε ένα διάστημα Δ , η οποία είναι γνησίως αύξουσα, ισχύει $f'(x) > 0$ για κάθε $x \in \Delta$. ΣΛ(2018) σ. 136

I) Έστω f μια συνάρτηση συνεχής σε ένα διάστημα Δ και παραγωγίσιμη σε κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ . Αν η συνάρτηση f είναι γνησίως φθίνουσα στο Δ τότε $f'(x) < 0$ σε κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ . ΣΛ σ.136

Κ) Έστω συνάρτηση f συνεχής σε ένα διάστημα Δ και παραγωγίσιμη σε κάθε εσωτερικό σημείο του Δ . Αν η συνάρτηση f είναι γνησίως φθίνουσα στο Δ , τότε η παράγωγός της είναι υποχρεωτικά αρνητική στο εσωτερικό του Δ . **ΣΛ(2014) σ.136**

Λ) Έστω συνάρτηση f συνεχής σε ένα διάστημα Δ και παραγωγίσιμη στο εσωτερικό του Δ . Αν η f είναι γνησίως αύξουσα στο Δ , τότε η παράγωγός της δεν είναι υποχρεωτικά θετική στο εσωτερικό του Δ . **ΣΛ (2010) σ.136**

Μ) Για κάθε συνάρτηση $f : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$ που είναι παραγωγίσιμη και δεν παρουσιάζει ακρότατα, ισχύει $f'(x) \neq 0$ για κάθε $x \in \mathbf{R}$. **ΣΛ (2017) σ.136 (Λ δεξ σχόλιο)**

Ν) Ένα τοπικό μέγιστο μιας συνάρτησης f μπορεί να είναι μικρότερο από ένα τοπικό ελάχιστο της f **ΣΛ(2019ΕΠ) σ.142**

Ξ) Αν μια συνάρτηση f παρουσιάζει (ολικό) μέγιστο, τότε αυτό θα είναι το μεγαλύτερο από τα τοπικά της μέγιστα. **ΣΛ(2014) σ.142**

Ο) Το μεγαλύτερο από τα τοπικά μέγιστα μιας συνάρτησης είναι ολικό μέγιστο της συνάρτησης **ΣΛ σ.142**

Π) Έστω μια συνάρτηση f ορισμένη σε ένα διάστημα Δ και x_0 ένα εσωτερικό σημείο του Δ . Αν η f είναι παραγωγίσιμη στο x_0 και $f'(x_0) = 0$, τότε η f παρουσιάζει υποχρεωτικά τοπικό ακρότατο στο x_0 . **ΣΛ (2003) σ.142**

Ρ) Τα εσωτερικά σημεία του διαστήματος Δ , στα οποία η f δεν παραγωγίζεται ή η παράγωγός της είναι ίση με το 0, λέγονται κρίσιμα σημεία της f στο διάστημα Δ . **(2005ΕΠ) σ.143**

Σ) Έστω μία συνάρτηση f παραγωγίσιμη σ' ένα διάστημα (α, β) , με εξαίρεση ίσως ένα σημείο του x_0 , στο οποίο όμως η f είναι συνεχής. Αν $f'(x) > 0$ στο (α, x_0) και $f'(x) < 0$ στο (x_0, β) , τότε το $f(x_0)$ είναι τοπικό ελάχιστο της f . **ΣΛ (2003ΕΠ) σ.144**

§ 2.8 Κυρτότητα – Σημεία καμπής συνάρτησης

§ 2.9 Ασύμπτωτες – κανόνες De l'Hospital

§ 2.10 Μελέτη και χάραξη γραφικής παράστασης μιας συνάρτησης

1) Έστω μια συνάρτηση f συνεχής σε ένα διάστημα Δ και παραγωγίσιμη στο εσωτερικό του Δ . Πότε λέμε ότι η f στρέφει τα κοίλα προς τα κάτω ή είναι κοίλη στο Δ ; **(2010, 2014) σ.155**

2) Έστω μια συνάρτηση f συνεχής σ' ένα διάστημα Δ και παραγωγίσιμη στο εσωτερικό του Δ . Πότε λέμε ότι η f στρέφει τα κοίλα προς τα άνω ή είναι κυρτή στο Δ ; **(2006) σ.155**

3) Πότε ένα σημείο $A(x_0, f(x_0))$ ονομάζεται σημείο καμπής της γραφικής παράστασης της συνάρτησης f ; **σ.157**

4) Πότε μία ευθεία $x = x_0$ λέγεται κατακόρυφη ασύμπτωτη της γραφικής παράστασης μιας συνάρτησης f ; **(2003ΕΠ, 2010, 2015ΕΠ) σ.161**

5) Πότε η ευθεία $y = \ell$ λέγεται οριζόντια ασύμπτωτη της γραφικής παράστασης της f στο $+\infty$; **(2007, 2016ΕΠ) σ.162**

6) Πότε η ευθεία $y = \lambda x + \beta$ λέγεται ασύμπτωτη της γραφικής παράστασης μιας συνάρτησης f στο $+\infty$; (2005, 2011) σ.162

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, με **Σωστό** ή **Λάθος**:

A) Αν μια συνάρτηση f είναι κοίλη σ' ένα διάστημα Δ , τότε η εφαπτομένη της γραφικής παράστασης της f σε κάθε σημείο του Δ βρίσκεται κάτω από τη γραφική της παράσταση, με εξαίρεση το σημείο επαφής τους. **ΣΛ(2008) σ.156 (σχόλιο1)**

B) Αν μια συνάρτηση f είναι κυρτή σε ένα διάστημα Δ , τότε η εφαπτομένη της γραφικής παράστασης της f σε κάθε σημείο του Δ βρίσκεται «πάνω» από τη γραφική της παράσταση. **ΣΛ (2003) σ.156 (σχόλιο1)**

Γ) Έστω μία συνάρτηση f συνεχής σε ένα διάστημα Δ και δύο φορές παραγωγίσιμη στο εσωτερικό του Δ . Αν $f''(x) > 0$ για κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε η f είναι κυρτή στο Δ . **ΣΛ (2003) σ.156**

Δ) Αν μια συνάρτηση f είναι δύο φορές παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} και στρέφει τα κοίλα προς τα άνω, τότε κατ' ανάγκη θα ισχύει $f''(x) > 0$ για κάθε πραγματικό αριθμό x . **ΣΛ(2008ΕΠ) σ.156 (σχόλιο2)**

Ε) Έστω μια συνάρτηση f παραγωγίσιμη σ' ένα διάστημα (α, β) με εξαίρεση ίσως ένα σημείο του x_0 . Αν η f είναι κυρτή στο (α, x_0) και κοίλη στο (x_0, β) ή αντιστρόφως, τότε το σημείο A είναι υποχρεωτικά σημείο καμπής της γραφικής παράστασης της f . **ΣΛ(2005ΕΠ) σ.157**

Ζ) Αν το σημείο $A(x_0, f(x_0))$ είναι σημείο καμπής της γραφικής παράστασης της συνάρτησης f και η f είναι δύο φορές παραγωγίσιμη, τότε $f''(x_0) = 0$. **ΣΛ σ.157**

Η) Θεωρήστε τον παρακάτω ισχυρισμό:

«Για κάθε συνάρτηση f ορισμένη και δύο φορές παραγωγίσιμη στο \mathbf{R} , αν για κάποιο $x_0 \in \mathbf{R}$ ισχύει $f''(x_0) = 0$, τότε το x_0 είναι θέση σημείου καμπής της f ».

α) Να χαρακτηρίσετε τον παραπάνω ισχυρισμό γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα **A**, αν είναι αληθής, ή το γράμμα **Ψ**, αν είναι ψευδής. **Ψ**

β) Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας στο ερώτημα **(α)**. **(2017ΕΠ) σ.157**

Θ) Οι πιθανές θέσεις σημείων καμπής μιας συνάρτησης f σ' ένα διάστημα Δ είναι τα εσωτερικά σημεία του Δ στα οποία η f'' μηδενίζεται και τα εσωτερικά σημεία του Δ στα οποία δεν υπάρχει η f'' . **ΣΛ σ.157**

Ι) Η ευθεία $y = \lambda x + \beta$ είναι ασύμπτωτη της γραφικής παράστασης μιας συνάρτησης f στο $+\infty$, αν και μόνο αν $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x)}{x} = \lambda \in \mathbb{R}$ και $\lim_{x \rightarrow +\infty} [f(x) - (\lambda x + \beta)] = 0$. **ΣΛ σ.162**

Κ) Η γραφική παράσταση μιας συνάρτησης $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ μπορεί να τέμνει μια ασύμπτωτή της. **Σ (2018ΕΠ) δεν αναφέρεται στο βιβλίο**

Λ) Υπάρχει πολωνυμική συνάρτηση βαθμού μεγαλύτερου ή ίσου του 2, της οποίας η γραφική παράσταση έχει ασύμπτωτη. **ΣΛ(2015ΕΠ, 2016ΕΠ) σ.163(σχόλια)**

Μ) Οι ρητές συναρτήσεις $\frac{P(x)}{Q(x)}$, με βαθμό του $P(x)$ μεγαλύτερο τουλάχιστον κατά δύο του βαθμού του $Q(x)$, δεν έχουν πλάγιες ασύμπτωτες. **ΣΛ σ.163**

Ν) Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = 0$, $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = 0$, $x_0 \in \mathbb{R} \cup \{-\infty, +\infty\}$ και υπάρχει το $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f'(x)}{g'(x)}$ (πεπερασμένο ή άπειρο) τότε:
$$\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f'(x)}{g'(x)}. \quad \text{ΣΛ σ.164}$$

Ξ) Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = +\infty$, $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = +\infty$, $x_0 \in \mathbb{R} \cup \{-\infty, +\infty\}$ και υπάρχει το $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f'(x)}{g'(x)}$ (πεπερασμένο ή άπειρο) τότε:
$$\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f'(x)}{g'(x)}. \quad \text{ΣΛ σ.165}$$

§ 3.1 Αόριστο Ολοκλήρωμα § 3.4 Ορισμένο Ολοκλήρωμα § 3.5 Η συνάρτηση $F(x) = \int_a^x f(t)dt$
§ 3.7 Εμβαδό επίπεδου χωρίου

1) Έστω f μία συνάρτηση ορισμένη σε ένα διάστημα Δ . Τι ονομάζουμε αρχική συνάρτηση ή παράγουσα της f στο Δ ; **(2006ΕΠ, 2019ΕΠ) σ.185**

2) Έστω f μια συνάρτηση ορισμένη σε ένα διάστημα Δ . Αν F είναι μία παράγουσα της f στο Δ , να αποδείξετε ότι:

α. όλες οι συναρτήσεις της μορφής $G(x) = F(x) + c$, $c \in \mathbb{R}$ είναι παράγουσες της f στο Δ και

β. κάθε άλλη παράγουσα G της f στο Δ παίρνει τη μορφή $G(x) = F(x) + c$, $c \in \mathbb{R}$. **(2003ΕΠ, 2010, 2015ΕΠ) σ. 186**

3) Να διατυπώσετε το Θεμελιώδες Θεώρημα του Ολοκληρωτικού Λογισμού. **(2018) σ.216**

4) Έστω f μια συνεχής συνάρτηση σ' ένα διάστημα $[\alpha, \beta]$. Αν G είναι μια παράγουσα της f στο $[\alpha, \beta]$, τότε να δείξετε ότι $\int_{\alpha}^{\beta} f(t)dt = G(\beta) - G(\alpha)$ **(2002, 2008, 2013) σ.216-17**

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, με **Σωστό** ή **Λάθος**:

Α) Για κάθε συνάρτηση f , παραγωγίσιμη σε ένα διάστημα Δ , ισχύει $\int f'(x)dx = f(x) + c$, $x \in \Delta$ όπου c είναι μια πραγματική σταθερά. **ΣΛ(2009ΕΠ) σ.187 Σ(εκτός ύλης)**

Β) Το ολοκλήρωμα $\int_{\alpha}^{\beta} f(x)dx$ είναι ίσο με το άθροισμα των εμβαδών των χωρίων που βρίσκονται πάνω από τον άξονα $x'x$ μείον το άθροισμα των εμβαδών των χωρίων που βρίσκονται κάτω από τον άξονα $x'x$. **ΣΛ(2008) σ.211 Σ**

Γ) Αν μία συνάρτηση f είναι συνεχής σε ένα διάστημα $[a, \beta]$ και ισχύει $f(x) < 0$ για κάθε $x \in [a, \beta]$, τότε το εμβαδόν του χωρίου Ω που ορίζεται από τη γραφική παράσταση της f , τις ευθείες $x=a$, $x=\beta$ και τον άξονα $x'x$, είναι $E(\Omega) = \int_a^\beta f(x)dx$ **ΣΛ(2009) σ.212**

Δ) Αν μια συνάρτηση f είναι συνεχής στο κλειστό διάστημα $[a, \beta]$ και ισχύει $f(x) \geq 0$ για κάθε $x \in [a, \beta]$, τότε $\int_a^\beta f(x)dx \geq 0$ **ΣΛ(2010ΕΠ) σ.212 Σ**

Ε) Για μια συνεχή συνάρτηση f σε ένα διάστημα $[a, \beta]$, ορίζουμε $\int_a^\beta f(x)dx = -\int_\beta^a f(x)dx$ **ΣΛ σ.212**

Ζ) Ορίζουμε για μια συνεχή συνάρτηση f ότι $\int_a^a f(x)dx = 0$ **ΣΛ σ.212**

Η) Αν f συνάρτηση συνεχής στο διάστημα $[a, \beta]$ και για κάθε $x \in [a, \beta]$ ισχύει $f(x) \geq 0$ τότε $\int_a^\beta f(x)dx > 0$. **ΣΛ(2007) σ.214 Λ**

Θ) Για κάθε συνεχή συνάρτηση $f: [a, \beta] \rightarrow \mathbf{R}$, αν ισχύει $\int_a^\beta f(x)dx = 0$, τότε $f(x) = 0$ για κάθε $x \in [a, \beta]$. **ΣΛ(2017ΕΠ, 2019ΕΠ) σ.214**

Ι) Αν η f είναι συνεχής σε διάστημα Δ και $a, \beta, \gamma \in \Delta$ τότε ισχύει $\int_a^\beta f(x)dx = \int_a^\gamma f(x)dx + \int_\gamma^\beta f(x)dx$ **ΣΛ(2008ΕΠ, 2014) σ.214**

Κ) Έστω f μία συνεχής συνάρτηση σε ένα διάστημα $[a, \beta]$. Αν ισχύει ότι $f(x) \geq 0$ για κάθε $x \in [a, \beta]$ και η συνάρτηση f δεν είναι παντού μηδέν στο διάστημα αυτό, τότε $\int_a^\beta f(x)dx > 0$. **ΣΛ(2015) σ.214**

Λ) Για κάθε συνάρτηση f , συνεχή στο $[a, \beta]$, ισχύει: αν $\int_a^\beta f(x)dx > 0$, τότε $f(x) > 0$ στο $[a, \beta]$. **ΣΛ(2016ΕΠ) σ.214**

Μ) Έστω f μια συνεχής συνάρτηση σ' ένα διάστημα $[a, \beta]$. Αν G είναι μια παράγουσα της f στο $[a, \beta]$, τότε $\int_a^\beta f(t)dt = G(\beta) - G(a)$ **ΣΛ (2004) σ.216**

Ν) Για κάθε συνεχή συνάρτηση $f: [a, \beta] \rightarrow \mathbf{R}$, αν G είναι μια παράγουσα της f στο $[a, \beta]$, τότε $\int_\beta^a f(x)dx = G(a) - G(\beta)$. **ΣΛ (2017ΕΠ) σ.216**

Ξ) Αν η f είναι μια συνεχής συνάρτηση σε ένα διάστημα Δ και a είναι ένα σημείο του Δ , τότε ισχύει $\left(\int_a^x f(t)dt \right)' = f(x) - f(a)$ για κάθε $x \in \Delta$. **ΣΛ (2005) σ.216 Λ**

Ο) Έστω f μία συνεχής συνάρτηση σε ένα διάστημα $[a, \beta]$. Αν G είναι μία παράγουσα της f στο $[a, \beta]$, τότε $\int_a^\beta f(t)dt = G(a) - G(\beta)$. **ΣΛ (2006ΕΠ, 2015ΕΠ, 2016) σ.216**

Π) Αν f είναι μία συνεχής συνάρτηση σε ένα διάστημα Δ και a είναι ένα σημείο του Δ , τότε

$$\left(\int_a^x f(t)dt\right)' = f(x) \text{ για κάθε } x \in \Delta. \quad \Sigma\Lambda(2007\text{EΠ}) \text{ σ.216}$$

P) Ισχύει η σχέση $\int_a^\beta f(x)g'(x)dx = [f(x)g(x)]_a^\beta - \int_a^\beta f'(x)g(x)dx$, όπου f', g' είναι συνεχείς συναρτήσεις στο $[\alpha, \beta]$. $\Sigma\Lambda(2006) \text{ σ.218}$

Σ) Αν f, g, g' είναι συνεχείς συναρτήσεις στο διάστημα $[\alpha, \beta]$, τότε

$$\int_a^\beta f(x)g'(x)dx = \int_a^\beta f(x)dx \cdot \int_a^\beta g'(x)dx \quad \Sigma\Lambda(2007\text{EΠ}) \text{ σ.218}$$

T) $\int_a^\beta f(x)g'(x)dx = [f(x)g(x)]_a^\beta - \int_a^\beta f'(x)g(x)dx$, όπου f', g' είναι συνεχείς συναρτήσεις στο $[\alpha, \beta]$.

$\Sigma\Lambda(2012) \text{ σ.218}$

Y) Ισχύει ότι $\int_a^\beta f(g(x))g'(x)dx = \int_{u_1}^{u_2} f(u)du$, όπου f, g' είναι συνεχείς συναρτήσεις, $u=g(x)$, $du=g'(x)dx$ και $u_1=g(\alpha)$, $u_2=g(\beta)$ $\Sigma\Lambda \text{ σ.219}$

Φ) Έστω f, g δύο συνεχείς συναρτήσεις σε διάστημα $[\alpha, \beta]$. Το εμβαδό του χωρίου που περιλαμβάνεται μεταξύ των C_f και C_g και των ευθειών $x=\alpha$ και $x=\beta$, είναι ίσο με $E(\Omega) = \int_a^\beta |f(x) - g(x)|dx$ $\Sigma\Lambda \text{ σ.227}$

Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A) Έστω η συνάρτηση f του διπλανού σχήματος. Αν για τα εμβαδά των χωρίων Ω_1, Ω_2 και Ω_3 ισχύει ότι $E(\Omega_1)=2$, $E(\Omega_2)=1$ και $E(\Omega_3)=3$, τότε

το $\int_a^\delta f(x)dx$ είναι ίσο με:

α) 6 **β)** -4 **γ)** 4 **δ)** 0 **ε)** 2 **(2019) σ.228 ΣΧΟΛΙΟ**

Σωστό: $\gamma \quad E(\Omega_1)-E(\Omega_2)+E(\Omega_3)$

